

Het toezicht op collectief beheer in Europa

Inleiding	p. 2
De opzet van het onderzoek	p. 3
Samenvatting onderzoeksresultaten	p. 4
Conclusies en vragen voor de toekomst	p. 7

Bijlagen:

I. Aan onderzoek deelnemende collectieve beheersorganisaties	p. 10
II. De vragenlijst	p. 12

Onderzoeksresultaten:

Deel 1 – Overzicht toezichthouders in Europa

Deel 2 - Uitvoering toezicht in Europa

Inleiding

In de ledenvergadering van VOI©E d.d. 1 december 2023 kwam van meerdere cbo's het signaal dat zij in de contacten met zusterorganisaties in de Europese Unie vernemen dat deze organisaties een andere, minder in de beleidsvrijheid van de cbo's ingrijpende vorm van toezicht ervaren. Op 13 december 2023 heeft VOI©E het ministerie van Justitie en Veiligheid verzocht in het geplande evaluatieonderzoek van het College van Toezicht Auteursrechten het functioneren en de kosten van de toezichthouder in de andere Europese landen te betrekken of daar aanvullend onderzoek naar te verrichten. In een steeds internationaler wordende markt is een gelijk speelveld voor cbo's in Europa van toenemend belang, aldus VOI©E in deze brief. Op 9 februari 2024 antwoordde het ministerie dat de evaluatie van het CvTA uitwerking geeft aan het wettelijk voorschrift om de doelmatigheid en doeltreffendheid van het functioneren van het CvTA te beoordelen. Een vergelijkend onderzoek naar het functioneren en de kosten van toezicht in andere Europese landen paste daar niet binnen en daar was ook geen financiële ruimte voor. Het ministerie gaf daarbij aan dat dit onverlet laat dat vanuit de cbo's zelfstandig onderzoek kan worden gedaan naar het toezicht in andere Europese landen.

De Europese richtlijn "betreffende het collectieve beheer van auteursrechten en naburige rechten en de multiterritoriale licentieverlening van rechten inzake muziekwerken voor het online gebruik ervan op de interne markt" van 26 februari 2014 heeft voor een uniform wettelijk toezichtskader gezorgd, maar er is bij de Europese Commissie niets bekend over de wijze van uitvoering van het toezicht. Het Nederlandse College van Toezicht Auteursrechten heeft zich wel ingespannen een netwerk van toezichthouders in Europa op te zetten, maar dat heeft tot dusverre slechts geleid tot contacten met een beperkt aantal toezichthoudende organisaties in Europa.

VOI©E heeft daarop besloten om zelf een onderzoek in te stellen. Het wettelijk toezichtskader mag dan wel binnen de Europese Unie in basis hetzelfde¹ zijn, maar de uitvoering daarvan lijkt verschillend. Het onderzoek van VOI©E richtte zich op collectieve beheersorganisaties in Europa: hoe ziet het externe toezicht op hun organisatie eruit en wat merken zij daarvan in de praktijk.

Het onderzoek is in 2024 uitgevoerd door Michel Frequin en Marleen van Vliet van het VOI©E-bureau, met veel dank voor hun medewerking aan Sherlo Esajas, Markus Bos, Martèl Bakker Schut, Jochem Donker, Sylvia Brandsteder en Djèva David, en natuurlijk aan alle respondenten van de cbo's in Europa die aan het onderzoek hebben deelgenomen.

Maart 2025

¹ Lidstaten mogen meer doen. In Nederland was dat al het geval omdat Nederland een jaar voor de totstandkoming van de Richtlijn de Wet Toezicht al had uitgebreid tot alle cbo's met een aanzienlijke aanscherping van het toezicht.

De opzet van het onderzoek

Via de aan het onderzoek meewerkende Nederlandse cbo's die regelmatig contacten hebben met hun zusterorganisaties in Europa (BumaStemra, Sena, Reprerecht, ThuisKopie, VEVAM en NORMA) zijn in het voorjaar van 2024 collega's van hun zusterorganisaties benaderd om de door VOI©E opgestelde vragenlijst te beantwoorden. Dat zijn doorgaans de directeuren en/of juridische medewerkers van die cbo's. Gevraagd is naar de wijze waarop het toezicht is georganiseerd en wat men weet van omvang en kosten van en eigen bijdrage aan de externe toezichthouder. Inzake de werkwijze van de toezichthoudende organisatie is specifiek gevraagd naar preventief toezicht, de informatieplicht en toezicht op verdelingstermijnen.

Van 25² landen uit Europa is informatie verzameld, soms van één cbo, soms van twee of drie cbo's. De cbo's die aan het onderzoek hebben deelgenomen zijn vermeld in bijlage I, de vragenlijst is opgenomen in bijlage II.

Daarnaast heeft bureauonderzoek plaatsgevonden naar beschikbare informatie over wetgeving of de nationale toezichthouder, om waar nodig informatie te verifiëren en soms aan te vullen.

De reacties zijn verwerkt in twee bijgevoegde overzichten:

- Deel 1: Overzicht toezichthouders in Europa, met per land de feitelijke informatie op een rij over aantal cbo's, de totale incasso-opbrengst indien bekend, de toezichthoudende organisatie, het soort organisatie, de omvang van de organisatie en de kosten van de organisatie indien bekend, of er een bijdrage in de kosten van de cbo's wordt gevraagd en zo ja hoeveel. Informatie over de totale incasso-opbrengst in de sector en over bemensing en/of kosten van toezichthouders was in veel gevallen niet beschikbaar.
- Deel 2: Overzicht uitvoering toezicht in Europa, met per land aangegeven of er sprake is van een vergunning of andere vorm van erkenning om als cbo actief te kunnen zijn, of er sprake is van preventief toezicht en zo ja waarop, en informatie over de werkwijze van de externe toezichthouder, althans zoals de betreffende cbo's dit ervaren.

In het hoofdstuk "Samenvatting onderzoeksresultaten" zijn de opvallendste resultaten uit voornoemde overzichten uitgelicht, uitmondend in een hoofdstuk "Conclusies en vragen voor de toekomst" van het bestuur van VOI©E.

De reacties van de cbo's zijn vertaald en soms samengevat ten behoeve van het overzicht. Er is ook gevraagd en geïnventariseerd hoe de aan het onderzoek deelnemende cbo's hun externe toezichthouder waarderen. Vanwege de door de respondenten gevraagde vertrouwelijkheid wordt deze informatie niet openbaar gemaakt. Een algemeen inzicht in de reacties op deze vraag wordt in het hoofdstuk "Samenvatting onderzoeksresultaten" gegeven.

Aan de aan het onderzoek deelnemende cbo's is toegezegd dat zij ook inzicht in het rapport krijgen. Daarom is ook een Engelstalige versie gemaakt, waarin ook de informatie over het Nederlandse toezicht is opgenomen. In deze Nederlandstalige versie wordt de informatie over het toezicht in Nederland bekend verondersteld.

² Van de 26 lidstaten (naast Nederland) is geen informatie bekend over het toezicht in Malta en Cyprus omdat daar geen nationale cbo's actief zijn. Toegevoegd is informatie van en over het Verenigd Koninkrijk, weliswaar geen lid meer van de EU, maar daar is wel voor de Brexit de Richtlijn inzake collectief beheer geïmplementeerd.

Samenvatting onderzoeksresultaten

Overzicht toezichthouders in Europa

Nederland behoort met momenteel 22 onder toezicht staande actieve cbo's tot de drie uitschieters in Europa qua aantal cbo's, samen met België en Frankrijk waar 23 cbo's onder toezicht staan. Het gemiddeld aantal cbo's per land in Europa, voor zover bekend, bedraagt twaalf.

Er zijn grote verschillen qua totale incasso-opbrengst bij de landen waarvan deze informatie is verzameld³: de laagste bekende omzet wordt behaald in Litouwen (17 miljoen euro) en Polen (20 miljoen euro), de uitschieters zijn Frankrijk (3,3 miljard euro), Verenigd Koninkrijk (2,4 miljard euro) en Duitsland (2 miljard euro). Nederland komt met 565 miljoen euro op de vierde plaats.

In 4 landen is – net zoals in Nederland – sprake van een afzonderlijk op cbo's toezichthoudende organisatie (Oostenrijk, België, Griekenland en Spanje). Al is daar in de meeste gevallen ook sprake van een unit binnen een grotere organisatie, zoals in België als onderdeel van Federale Overheidsdienst Economie. Bij de andere 21 landen is het toezicht op cbo's ondergebracht bij een organisatie of afdeling van een ministerie waar ook andere, al dan niet toezichthoudende, taken op het terrein van intellectueel eigendom (o.a. voor octrooien en merken) of op het bredere terrein van mededinging worden uitgevoerd.

In 4 van de 25 landen is evenals in Nederland sprake van een bijdrage in de toezichtskosten van de cbo's: in de 3 landen met een afzonderlijk op cbo's toezichthoudende organisatie (in Oostenrijk, België en Griekenland) en in Hongarije. Interessant is dat in Oostenrijk 25% van de totale kosten wordt betaald door organisaties van/namens gebruikers. Bij 3 van de 4 landen wordt die bijdrage net als in Nederland berekend en verdeeld op basis van de incasso, in Griekenland op basis van de ontvangsten van de cbo (ingehouden kosten).

Over omvang en kosten van de toezichthouder is te weinig bekend om conclusies aan te verbinden. Dat zal voornamelijk komen omdat de mensen die zich met toezicht op cbo's bezighouden werkzaam zijn voor een ministerie of voor een organisatie met veel meer taken en hierover blijkbaar niet wordt gepubliceerd, althans niet in bronnen die eenvoudig toegankelijk zijn.

Overzicht uitvoering toezicht in Europa

Bij de inventarisatie van de wijze waarop het toezicht wordt uitgeoefend lag in het onderzoek het accent op de werkwijze van de toezichthouder zoals de cbo's die ervaren en op de vraag of er al dan niet sprake is van preventief toezicht (toestemming van de externe toezichthouder alvorens een cbo een besluit daarover kan nemen en uitvoeren). Bij de inventarisatie viel gelijk op dat 23 van de 25 landen werken met een vergunningstelsel of andere vorm van erkenning of registratie, hetgeen invloed lijkt te hebben op de wijze van toezicht. Vandaar dat dit in het overzicht is aangegeven.

³ Over 12 van de 25 onderzochte landen is geen informatie verkregen of gevonden over de totale incasso. Dit geeft ook aan dat de externe toezichthouder in die landen daar geen data over publiceert.

Het uitgangspunt in die landen lijkt namelijk te zijn dat bij de verlening van de vergunning of erkenning de wettelijke voorwaarden getoetst zijn en de cbo's vervolgens jaarlijks informatie verschaffen over aangebrachte wijzigingen.

Buiten Nederland is er in 15 landen geen sprake van preventief toezicht en is in 10 landen enige vorm van preventief toezicht, maar in een veel beperktere vorm dan in Nederland. Een overzicht:

- Oostenrijk – op standaardovereenkomsten met rechthebbenden;
- België – door de bevoegde minister (niet door de controledienst) op (wijzigingen in) verdelingsregels van een cbo die wettelijke vergoedingen int als uniek loket en hiervoor bij koninklijk besluit is aangesteld (zoals Reprobel voor de reprografievergoeding en Auvibel voor de privékopievergoeding);
- Bulgarije – op tarieven;
- Tsjechië – op tariefstijgingen boven inflatie;
- Hongarije – tarieven moeten worden goedgekeurd door de minister van Justitie
- Griekenland - wijzigingen in statuten of repartitiereglementen (als er binnen 30 dagen geen bezwaar komt van de minister (na aanbevelingen toezichthouder) worden de wijzigingen geacht van kracht te zijn;
- Italië – alleen op statuten van muziekrechtenorganisatie SIAE;
- Polen – op statutenwijziging en bepaalde tarieven;
- Roemenië – op statutenwijziging;
- Spanje – goedkeuring vereist voor statutenwijzigingen; voor het opnemen van leningen, het verstrekken van leningen en zekerheden voor leningen; en voor de oprichting van of deelname door for profit entiteiten die betrokken worden bij promotionele of sociale activiteiten in het kader van socu.

In alle landen geldt ten minste een informatieplicht, in verschillende gradaties. In landen waar de informatieplicht meer is uitgewerkt, lijkt dit het meest op de informatieplicht van Nederlandse cbo's aangaande zogenoemde "besluiten die van wezenlijke invloed zijn op de uitoefening door de cbo van haar taken".

In een tiental landen, waaronder het Verenigd Koninkrijk, handelt de toezichthouder in het algemeen naar aanleiding van een ingediende klacht. In een paar landen wordt dat, net zoals bij de start van het Nederlands wettelijk toezicht, ondersteund door een publieke hoorzitting.

Bij een aantal toezichthouders is ook geschillenbeslechting ondergebracht, in Nederland ondergebracht bij de stichting geschillencommissies.

In enkele landen blijft het bij deze passieve en reactieve rol, in andere landen kan dit gepaard gaan met bezoeken, bijwonen van vergaderingen, jaarlijkse inspecties of nader onderzoek als een klacht daartoe aanleiding geeft.

Nog een aantal opvallende punten uit de beschrijving van de werkwijzen van de toezichthouders:

In buurland België is zoals aangegeven alleen preventief toezicht op het repartitiereglement van organisaties met een wettelijk monopolie met daarnaast een actieve controle op naleving van de wet toezicht. Daarbij wordt opgemerkt dat het in België dan gaat om een zogenoemde "prudentiële wettelijkheidscontrole". Door de Controledienst wordt in het algemeen getoetst of het beheer billijk en niet-discriminerend is, of de beheerskosten redelijk zijn en of de licentietarieven objectief zijn in het licht van de economische waarde van de licentie en van de beheersdiensten van de cbo.

De Belgische controledienst mag zich daarbij niet inlaten met de opportuniteit van het beheer en evenmin met de strategische en commerciële keuzes van de beheersvennootschap.

In Frankrijk en Duitsland geldt dat de toezichthouder alleen aanbevelingen aan cbo's mag doen en alleen sancties kan instellen als er sprake is van handelen in strijd met de wet.

In Griekenland kan de toezichthouder worden verzocht om mediation bij geschillen tussen cbo's.

In Italië kan de toezichthouder bemiddelen bij onderhandelingen tussen cbo's en AV-platforms.

Ierland werkt met een zogenaamd *compliance statement* van de cbo's, een mogelijke werkwijze waarover ook in VOI©E-kringen wel wordt gesproken en waarover recent afspraken zijn gemaakt tussen markt-cbo's en de centrale ondernemingsorganisaties.

In Spanje is sprake van een verplichte socu-inhouding van 20%. Speciaal toezicht is daar op de besteding in geval daarbij commerciële partijen zijn betrokken.

Tevens is aan de cbo's gevraagd hoe zij hun externe toezichthouder waarderen. Vanwege de door de respondenten gevraagde vertrouwelijkheid zijn de antwoorden niet in een overzicht per land meegenomen.

In het algemeen kan hierover worden gerapporteerd dat de respondenten in 13 landen positief oordeelden over de externe toezichthouder, in 7 landen een wisselend beeld gaven, in 2 landen met een negatieve beoordeling kwamen. In 3 landen merken de respondenten zo weinig van het toezicht dat zij daar geen oordeel over konden vellen. Bij de 13 positieve waardeoordelen vindt men het toezicht proportioneel en constructief, voldoende op afstand. Daar waar het waardeoordeel wisselend was, beoordeelde men in het algemeen de relatie als positief, maar waren er wel klachten over de administratieve lasten, te gedetailleerd toezicht, traagheid en gebrek aan deskundigheid. Bij de negatieve waarderingen vindt men de invloed van de overheid te groot.

Conclusies en vragen voor de toekomst

Dit onderzoek vanuit het perspectief van de cbo is voor VOI©E waardevol omdat de wet en dus datgene waarop de toezichthouder toezicht moet houden overal in hoofdlijnen hetzelfde is als gevolg van de Europese richtlijn. Het verschil zit in de wijze waarop het toezicht is belegd en wordt uitgeoefend en in dat opzicht zijn de gevraagde ervaringen van de cbo's in Europa niet alleen de enige bron, maar ook relevant omdat de Nederlandse cbo's dat kunnen vergelijken met hun eigen ervaringen.

Daarbij behoort te worden opgemerkt dat dit onderzoek niet door een onafhankelijk onderzoeksbureau is gedaan, maar door de branchevereniging van cbo's. Dit onderzoek is grotendeels gebaseerd op de waarnemingen, ervaringen en kennis van één, soms twee of drie cbo's per land. Per land kunnen ook de ervaringen van cbo's verschillen. Er zijn geen vragen gesteld aan de betreffende toezichthoudende instantie of aan het in dat land verantwoordelijke ministerie.

Hoewel het wettelijk kader in hoofdlijnen in Europa hetzelfde is, zijn er grote verschillen in de wijze waarop het toezicht wordt uitgeoefend. Dat zal te maken hebben met incidenten die zich hebben voorgedaan, de omvang van de sector en mogelijk ook de taakopvatting en de financiële mogelijkheden van de toezichthouder. Een belangrijk verschil dat in ieder geval ten opzichte van Nederland in het oog springt is dat in de meeste landen de toezichthoudende organisatie is ondergebracht bij een organisatie die meer taken uitoefent en daardoor wellicht ook minder kwetsbaar qua capaciteit is. Ook de aard van het toezicht is van invloed. Als de toezichthouder functioneert als controledienst, is de controle beperkt tot controle of de wet wordt nageleefd.

De aanleiding voor dit onderzoek was de indruk die Nederlandse cbo's hebben dat de Europese zusterorganisaties een andere, minder in de beleidsvrijheid van de cbo's ingrijpende, vorm van toezicht ervaren. Uit dit onderzoek mag geconcludeerd worden dat die indruk wordt bevestigd.

In de meeste landen is er geen sprake van preventief toezicht, zelfs niet in de drie landen met de hoogste incasso-opbrengsten, waarmee de Nederlandse cbo's zich qua concurrentie moeten meten: Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk en Duitsland.

In landen waar wel een vorm van preventief toezicht is, is deze aanzienlijk beperkter dan in Nederland en vaak beperkt tot cbo's met een wettelijk monopolie.

Nergens in Europa is sprake van preventief toezicht op overeenkomsten, benoemingen van bestuursleden of van leden van toezichthoudende organen of op formats. Als er preventief toezicht is, is het of op statuten, of op repartitiereglementen of op (bepaalde) tarieven, maar nooit op al deze besluiten zoals in Nederland voor alle cbo's geldt. Ook zijn nergens normeringen voor kosten en/of bezoldiging aangetroffen.

De veelgehoorde klacht in Nederland, dat de toezichthouder zich te veel met het beleid van de cbo bezighoudt, hoor je niet terug van de buitenlandse cbo's die aan het onderzoek hebben deelgenomen. Bijna overal is het toezicht beperkt tot controle of de cbo zich aan de wet houdt.

Normering van kosten kom je nergens in Europa tegen en op de verdelingstermijnen vindt alleen marginaal toezicht plaats.

Dat Nederland een buitenbeentje is in Europa qua toezicht zal ongetwijfeld te maken hebben met de onrust in de markt en incidenten die zich in het begin van deze eeuw hebben voorgedaan. Het wettelijk toezicht in de vorm zoals dat nu is, werd toen nodig geacht om het draagvlak voor collectief beheer te verbeteren.

In het rapport [15 jaar VOI©E- de professionalisering van het collectief beheer](#) wordt de vraag gesteld of het wettelijk toezichtskader en het toezichtbeleid van het College van Toezicht, nog wel passen bij de huidige sterk verbeterde situatie met een geprofessionaliseerde sector, waarbij de verschillende categorieën rechthebbenden billijk en evenwichtig zijn vertegenwoordigd in het orgaan dat de toezichtfunctie uitoefent. Met het georganiseerde bedrijfsleven vindt periodiek overleg plaats over de afspraken zijn vastgelegd in het zogenoemde 'Onderhandelingsprotocol' en er is een onafhankelijke geschillenprocedure na niet opgeloste klachten over tarieven of de toepassing daarvan. Het CvTA formuleert het als kerntaak om er "op toe te zien dat de organisaties zich ontwikkelen tot goed lopende voorzieningen met een maatschappelijke verantwoordelijkheid ... die op een efficiënte, eerlijke en zorgvuldige wijze gelden innen, deze beheren en verdelen".

Naar de mening van VOI©E hebben de Nederlandse cbo's zich de afgelopen 15 jaar als zodanig ontwikkeld. Nederland is ook het enige land in Europa waar de cbo's fors hebben geïnvesteerd in zelfregulering door een branchevereniging op te richten met een ambitieuze verbeteragenda die samen met het bedrijfsleven is ontwikkeld. Het CBO-Keurmerk en het Onderhandelingsprotocol zijn daar de vruchten van. Onze stellige indruk is dat de Nederlandse cbo's inmiddels tot de meest transparante organisaties in Europa behoren. Daaraan hebben zelfregulering en het wettelijk toezicht aan bijdragen. Dit wil niet zeggen dat door de cbo's geen belang meer wordt gehecht aan wettelijk toezicht dat bijdraagt aan het draagvlak voor collectief beheer. Maar naar de mening van VOI©E is er geen reden meer om de Nederlandse cbo's onder een strenger en meer in de beleidsvrijheid van de cbo's ingrijpende vorm van toezicht te plaatsen dan elders in Europa het geval is. Met name op het terrein van collectief beheer van muziekrechten opereren de Nederlandse cbo's in een internationale, digitale markt waarin nauwelijks sprake is van een monopoliepositie en een gelijk speelveld in Europa dus van groot belang is.

Dit onderzoek leidt tot de volgende vragen van het VOI©E-bestuur over het wettelijk toezicht in de nabije toekomst.

1. In 23 van de 25 onderzochte landen is sprake van een toetsing van de wettelijke voorwaarden vooraf in het kader van een vergunning of andere vorm van erkenning die cbo's in die landen blijkbaar moeten hebben om collectief beheer te kunnen uitoefenen. Dat lijkt in de landen invloed te hebben op de wijze van toezicht. Het toezicht concentreert zich op controle van de wettelijke eisen bij relevante wijzigingen waarover de toezichthouder moet worden geïnformeerd. Hoewel Nederland geen vergunningstelsel kent⁴, functioneert het in de praktijk op vergelijkbare wijze, althans zou het op vergelijkbare wijze kunnen worden uitgevoerd. In Nederland bepaalt de externe toezichthouder (het CvTA) of een organisatie activiteiten onderneemt waarmee de organisatie zich kwalificeert als een cbo.

⁴ Krachtens artikel 30a Auteurswet is weliswaar van oudsher een (aan Buma verleende) vergunning vereist voor het als bedrijf verlenen van bemiddeling in zake muzik auteursrecht, maar hieraan is niet het toezicht gekoppeld. Dat is in Nederland voor alle cbo's geregeld via de Wet toezicht op collectief beheer.

Op dat moment controleert het CvTA of de cbo voldoet aan alle wettelijke voorwaarden en kan het CvTA dat zo nodig afdwingen door middel van aanwijzingen. De status van deze organisaties in aanloop naar het moment dat het CvTA van oordeel is dat een cbo voldoet aan de wettelijke voorwaarden en vanaf welk moment dat is, is nu niet duidelijk. Zou de wetgever dat kunnen verduidelijken door deze taak van het CvTA in de wet te regelen? Zolang er nog geen besluit van het CvTA is dat de organisatie aan de eisen van de wet voldoet, zouden deze organisaties bijvoorbeeld nog niet door incasserende cbo's mogen worden aangemerkt als verdelende cbo en zou de markt daarover geïnformeerd kunnen zijn. Zo hadden de cbo's dat in het Keurmerk geregeld.

2. Voor een gelijk speelveld in Europa is van belang dat de Nederlandse wet geen aanvullende bepalingen meer heeft ten opzichte van de Europese richtlijn. In de praktijk is regelmatig discussie over de bevoegdheden van het CvTA op grond van de algemene bepaling in artikel 2 lid 2 Wet toezicht: "Het College ziet erop toe dat een collectieve beheersorganisatie voldoende is toegerust om zijn taken naar behoren uit te oefenen en bij de uitoefening van zijn werkzaamheden voldoende rekening houdt met de belangen van betalingsplichtigen." De richtlijn kent echter maar één algemeen beginsel in artikel 4: "De lidstaten zien erop toe dat collectieve beheerorganisaties handelen in het belang van de rechthebbenden, collectieve beheerorganisaties wiens rechten zij vertegenwoordigen en dat zij aan hen geen verplichtingen opleggen die objectief beschouwd niet noodzakelijk zijn voor de bescherming van hun rechten en belangen of voor het doeltreffende beheer van hun rechten."

Zou dat niet ook het uitgangspunt van de Nederlandse toezichtswet moeten zijn?

Als er behoefte blijft bestaan aan een algemeen beginsel voor de relatie met gebruikers is, zou de formulering van artikel 16 lid 1 van de richtlijn overgenomen kunnen worden: "De lidstaten zien erop toe dat collectieve beheerorganisaties en gebruikers in goed vertrouwen onderhandelingen voeren over de licentieverlening voor rechten. Collectieve beheerorganisaties en gebruikers verschaffen elkaar alle noodzakelijke informatie." Daarbij zou wat VOI©E betreft ook nagedacht moeten worden op welke wijze erop kan worden toegezien dat ook gebruikers zich aan deze norm houden.

3. Het preventief toezicht op tarieven, zoals dat nu in de wet geregeld is, is van belang gebleken voor het draagvlak van cbo's en komt in meer landen voor. Ook komt in meer landen voor dat er preventief toezicht is op statuten of verdelingsreglementen van cbo's met een wettelijk monopolie. Dat is in Nederland ook altijd verbonden geweest met het verlenen van de vergunning aan Buma en aan de aanwijzing als eigen recht organisatie van de stichtingen Sena, Reprerecht, Thuis kopie en Leenrecht. Zou het een idee zijn om het Nederlands toezicht op besluiten meer gelijk te trekken met de rest van Europa?

Zou het niet voldoende kunnen zijn om de in artikel 5 genoemde informatieplicht inzake wezenlijke besluiten aan te vullen met in artikel 3 genoemde besluiten waarop geen preventief toezicht meer zou hoeven rusten? Het toezicht daarop zou dan kunnen worden beperkt tot toetsing of sprake is van strijd met de wet.

Wanneer er zorgen zijn over de aansprakelijkheid voor de overheid zou het dan geen overweging verdienen om een oordeel over de rechtmatigheid aan de rechter over te laten?

4. De belangrijkste functie van het wettelijk toezicht voor cbo's ten behoeve van het draagvlak in de markt en bij de rechthebbenden is dat wordt toegezien op naleving van de wet. Zou het niet voldoende kunnen zijn dat, als is vastgesteld dat een cbo aan alle formele eisen voldoet, alleen wijzigingen worden getoetst aan de hand van de informatieplicht? Zou dan niet voor het overige vertrouwd kunnen worden op een compliance-verklaring van de interne toezichthouder, waarbij signalen of klachten van rechthebbenden aanleiding kunnen vormen voor nader onderzoek?
Zou dit niet ook een bijdrage kunnen leveren aan de door cbo's gewenste verlaging van de toezichtskosten, zowel van de eigen administratieve lasten als van de bijdrage in de kosten van de toezichthouder?
5. Het CvTA wijst regelmatig op de kwetsbaarheid van een kleine organisatie als toezichthouder. Is het raadzaam om te onderzoeken of het toezicht op cbo's ondergebracht zou kunnen worden bij een instantie met een bredere toezichtstaak, zoals in de meeste landen het geval is?

Het VOI©E-bestuur ziet in de onderzoeksresultaten voldoende aanleiding voor een herijking van het wettelijk toezichtskader en het toezichtsbeleid en hoopt dan ook dat de wetgever en het CvTA voornoemde vragen samen met VOI©E willen oppakken.

Bijlage I – Aan onderzoek deelnemende collectieve beheersorganisaties

België	Playright
	Reprobel
Bulgarije	Filmautor
Denemarken	Copydan
	Gramex
Duitsland	GVL
	VG WORT
Estland	EAU (Eesti Aatorite Ühing)
Finland	Kopioosto
	TEOSTO
Frankrijk	Adami
	CFC
	SCPP
Griekenland	Autodia
	OSDEL
Hongarije	Artisjus
	HARR
Ierland	ICLA
	RAAP
Italië	Copia Privata
	SIAE
Kroatië	HUZIP
Letland	Latrepro

Litouwen	Latga
Luxemburg	Luxorr
Oostenrijk	AKM austromechana
	IFPI
	Literar-mechana
Polen	Copyright Polska
	ZAiKS
	ZPAV
Portugal	SPA (SPAutores)
Roemenië	Copyro
	Credidam
Slowakije	LITA
Slovenië	IPF
	SAZOR
Spanje	AGEDI
	AISGE
	CEDRO
Tsjechië	Dilia
Verenigd Koninkrijk	PPL
	PRS for Music
Zweden	Bonus Copyright Access
	IFPI
	SAMI

Bijlage II - De vragenlijst

Questionnaire on the organisation and scope of monitoring compliance of CMOs in Europe

Note: By "Supervisory Body" we mean the authority designated for monitoring the proper functioning of CMOs in your country.

1. The organisation of external supervision of CMOs in your country
 - a) Which organisation in your country is responsible for the supervision of CMO's: a ministerial department, an already established supervisory body (e.g. competition authority), a separate entity designed for the purpose, or otherwise?
 - b) Can you describe how supervision is carried out in your country: e.g. via information requests, mandatory reporting, complaints procedures, periodical audits, inspection visits, any other ways?
2. Scale and costs
 - a) How many CMOs in your country are supervised? Do you know or could you estimate the total revenue of supervised CMOs in your country?
 - b) Do you know or could you estimate the total costs of the Supervisory Body for the supervision of CMOs in your country? Do you know the size of the staff (in FTE) involved in the supervision of CMOs?
 - c) Is your CMO obliged to pay a contribution to the costs of the Supervisory Body? If so, what (estimated) percentage of the total costs of supervision is paid by the supervised CMOs? (If that percentage is not known, can you indicate the order of magnitude of the total contribution that CMOs in your country pay for the supervision of the Supervisory Body?)
3. Supervision of decisions by CMOs
 - a) Are there any kinds of decisions or decrees by your CMO that require prior approval from the Supervisory Body? (For example, decisions on amendments of the Articles of Association, of regulations or tariffs.) If so, please state here to which kind of decisions this applies.
 - b) Are there any kinds of decisions by your CMO about which the Supervisory Body must be informed in writing? If so, please state here to which kind of decisions this applies. Could you also indicate what measures the Supervisory body could take (for example, give advice on and/or require adjustments to the decision)?

4. Supervision on the terms of distribution?

- a) Is there active control by the Supervisory Body of the deadlines (6 / 9 months) to distribute and pay amounts due to rightsholders?
- b) Has the Supervisory Body issued guidelines or made decisions about the criteria for the distribution: for instance about the "objective reasons that prevent meeting those deadlines" or a percentage of the amounts distributed and paid before the deadline, or otherwise? If so, please provide further information on these guidelines or decisions.

5. Your appreciation of your dealings with the Supervisory Body

- a) How do the CMOs in your country appreciate the time and effort the CMOs have to spend on issues regarding the supervision by the Supervisory Body?
- b) Are you, in general, satisfied with the way supervision is carried out in your country? If not, what improvements are needed.

6. Additional information

If you would like to provide additional information for us to better understand the situation in your country, please indicate here. Is there possibly an internet link to the law(s) with the rules for the Supervisory Body?